

Lasteia Pisipõnn nimepäevale (1. septembril möödus 10 aastat nimepanekust) oli kogunenud lugematul arvul õnnitlejaid nii oma vallast kui ka mujalt Lääne-Viru maakonnast.

Foto Heiki Vuntus

LÜHIDALT

Eesti keele kursused

Arenduskoda korraldab piisava soovijate arvu puhul (vähemalt 15 inimest) tasulised praktilise eesti keele kursused algajatele. Täpsem info ja eelregistreerimine kuni 10. oktoobrini tööpäeviti arenduskojas (Roheline 19, Tapa), telefonitsi (325 8690) või meilitsi (arenduskoda@arenduskoda.ee).

Kursused algavad vahetult pärast grupi täitumist (oktoobri keskel).

Heiki Vuntus,

Algab karjääriõpe

Algamas on projekt "Karjääriõppekursused noortele emadele- ja töötutele Tapa vallas". Projekti eesmärk on julgustada noori edasi õppima ja aktiivselt osalema töötöisingul.

Üks karjääri kursus kestab 2 nädalat. Esimene nädal koosneb teoreetilistest alustest ja teisel nädalal on võimalik tutvuda erinevate erialadega praktiliselt, kus noorel on võimalus endale sobivat tööd juhendaja käe all katsetada.

Antakse ülevaade, millises koolis noor võiks jätkata oma erialaseid õpinguid või milline töökoht on sobiv kandidideerimisel.

Sihtgrupiks ühel kursusel kuni 15 töötut noort (noored emad samuti, kes on kodused), vanuses 17–26 eluaastat. Haridusnõue puudub. Kursuse läbimise korral väljastatakse tunnistus. Kursuslane ei pea olema registreeritud töötut. Kursus/koolitus on osalejale tasuta.

Enda osalemisest palun anna teada hiljemalt 12. oktoobriks emailil karmen.kaar@tapa.ee või telefonil 325 8691.

Karmen Kaar, sotsiaalnõunik

Haridusminister kohtus Tapal vene kooli õpilaste vanematega

Tapa vene gümnaasiumis kolmapäeval toimunud lastevanemate koosoleku aukülastaja haridusminister Jaak Aaviksoo püüdis tõestada vene koolide reformi vajadust, vastates küsimustele poliitiliselt korrektset.

Haridusministri visiit maakonna ainsasse venekeelsesesse gümnaasiumisse oli asjade loogiline kulg. Eelmisel aastal koolis lahvatanud konflikt viis ametist endise koolidirektori, kuid tuli tuha all veel hõõgub. Taolises olukorras võiks ministri kohtumist murelike lastevanematega võrrelda indiaanlaste rahupiibu tõmbamise rituaaliga – võimaluse rääkida ning arvamust avaldada said mõlemad osapooled.

"Minu kuue klassi haridusega vanaema, kui ta sada aastat tagasi Tallinna raha teenima läks, pidi ära õppima kolm keelt, sest muidu polnud võimalik tööd leida. Ma ei usu, et oleme saja aastaga hajameelsemaks muutunud ning meile pole võõrkeelte omandamine jõukohane," alustas minister oma sõnavõttu kaugest minevikust. Järgnesid meenutused Aaviksoo enda kümblemisest võõrkeeles. "Siin peab üht väga tähtsat asja mees pidama – kümblemisega, eriti olukorras, kus see puudutab lapsi, ei tohi liiga kaugele minna – kui inimene on liiga kaua vee all, võib ta ära lämbuda," leidis Aaviksoo.

Aukülastaja tõi näiteks hiljuti

tehtud uuringu, mille tulemuste kohaselt saavad venekeelsed töötajad ligi 20 protsenti väiksemat palka kui nende eestikeelsed kolleegid. Ministri arvates võiks ainuüksi selline ebavõrdsus olla tugevaks motivaatoriks, mis sunnib keelt omandama. "Tavaelus ma pelgan kadedust, kuid täna saan ma ausalt öelda, et olen kade teie peale, et teil oli võimalus omandada keskharidus oma emakeeles," kommenteeris üks lapsevanem, kelle sõnavõtu järel hakkasid mõned saalis istunud inimesed plaksutama. "Teil on õigus olla kade, kuid ma olen tänulik inimestele, tänu kellele on mul elus olnud võimalused võõrkeeles kümbelda, ning ma olen üsna kindel, et aastate pärast on ka teie lapsed tänulikud inimestele, kes aitavad neid täna venekeelses koolis eesti keeles kümbelda," vastas minister, võttes sellega päevakorrast maha küsimuse eesti keelele üleminekust gümnaasiumiastmes.

Ühe lapsevanema küsimusele, kas ei aitaks asjale kaasa venekeelsete lasteadeade kaotamine, vastas minister, et peavad jääma nii venekeelsed lasteaiad kui ka venekeelsed põhikoolid. "Kakskümmend aastat tagasi, mil said vastu võetud need otsused, mida me nüüd ellu viime, oli kõikidel väga hästi mees vestamisprotsess. Ma usun, et oleks õiglane säilitada võimalus saada koolieelset ning põhiharidust vene keeles," kõneles minister Aaviksoo.

Sellise vastuse peale tekkis saalis arutelu, mis tõi välja mitu probleemi: esiteks, eesti lasteadeade venekeelseid lapsi panna ei saa, sest seal ei ole piisavalt palju kohti, ning samas, kui rühmas on liiga palju vene keelt kõnelevaid põlvi, on oht, et kogu rühm muutub venekeelseks, ja seda ei poolda eesti laste vanemad. Ja siit algab probleemide jada – sest kui koolieelik ei oska piisavalt eesti keelt, ei taheta teda võtta ka eesti kooli.

"Meid ei võetud, öeldi, et keeleoskus on puudulik ning teie laps ei saa meil hakkama," tõi üks ema näite elust enesest. "Sellist õigust kooli juhtkonnal olla ei tohiks. Põhimõtteliselt peavad nad vastu võtma kõiki, kes on kooliküpsed, ning keeleoskus ei tohiks algkooli astumisel rolli mängida," leidis minister ja lubas kõigil edaspidi niisuguste probleemide tekkimisel ennast tsiteerida.

Ministri ja lastevanemate kohtumine kestis ligi poolteist tundi. Väliselt jäid kõik rahule – nii minister, kes sai vene keelt praktiseerida ning pingeid maandada, lastevanemad, kes said otsuste vastuvõtjaga avameelselt rääkida, kui pedagoogid, kes ei pea enam lõpmatuseni üleval pool tehtud otsuseid kommenteerima. Jääb vaid loota, et väline rahu jääb valitsema nüüd ka ilusa fassaadi taga ehk kooli seinte vahel.

Marina Loština
VT, 25.09.2011

LÜHIDALT

Algab arenduskoja LEADER toetuste projektitaotluste vastuvõtt

Kohalik LEADER tegevusgrupp MTÜ Arenduskoda võtab vastu LEADER strateegia meetmete 2011. a sügisvooru toetuste projektitaotlusi.

Meetme 1.1 „Kohaliku elukeskkonna investeringutoetus“ ja meetme 2.1 „Ettevõtluse arendamise toetus“ projektitaotlusi võetakse vastu 3. kuni 7. oktoobrini 2011 (kella 17-ni) MTÜ Arenduskoda kontoris, aadressil Roheline 19, Tapa linn.

Arenduskoja igas liikmesomavalitsuses (Ambla, Kadriina, Kuusalu, Tapa ja Vihula vald ning Loka linn) on määratud LEADER projektitaotluste koostamise konsulteerimiseks kohalik nõustaja. Taotlejatele on nõustamine kohustuslik. Toetuste ja nõustamise kohta saab infot, taotlusvorme ning juhendmaterjali MTÜ Arenduskoda veebilehelt arenduskoda.ee.

Heiki Vuntus,
arenduskoja tegevjuht

Uus soojuste piirhind

Termoring Grupp OÜ teavitab, et alates 20.10.2011 on Tapa linna lõunapoolse linnaosa kaugküttepiirkonna uus soojuste piirhind 67.61 €/MWh (ilma käibemaksuta). Soojuste piirhind on kooskõlastatud Konkurentsiametiga 13.09.2011, otsus 7.1-3/11-060 <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18308>

tapa.ee

Noortekogu kasvab ja areneb koos oma liikmetega

Nüüdseks on peaaegu juba aasta kord kuus käinud koos 21 aktiivset noort, kellel on võimalus kaasa rääkida kodukoha arengus ning pakkuda välja ja realiseerida ideid muutmaks paremaks noorte eluolu meie vallas. Prioriteediks oleme seadnud noorte väljarände pidurdamise vallast.

Tapa Valla Noortekogu on Reigo Tamme eestvedamisel loodud noorteühendus, kuhu kuuluvad 13–26-aastased meie valla aktiivsed noored. Valimised toimusid neljas koolis – Jänedas Koolis, Lehtse Koolis, Tapa gümnaasiumis ning Tapa vene gümnaasiumis ja kohalikes piirkondades – Moe ja Karkuse, Lehtse, Jänedas piirkonnas ning Tapa linnas. Igast koolist pääses esindama kaks, piirkondadest kolm ning Tapa linnast neli noort. Jaanuarikuus valitud juhatusse kuuluvad president – Kristlin Läänemägi, asepresident – Maret Must ning sekretär – Kristin Bugri, Lääne-Viru Noortekogus esindavad meid Linda Tali ja Andres Vaher. Samuti on olemas liikmed valla komisjonides – sotsiaalkomisjonis Kristin Bugri, kultuurikomisjonis Margus Kamlat ja hariduskomisjonis Kristlin Läänemägi. Noortekogu koosseisu kuuluvad: Anette-Clarissa Juht, Ade Piht, Kaari Aupaju, Martin Kaio, Kristin Bugri, Kätlin Vait, Johannes Must, Iris Reinula, Ingrid Aus, Sandra Paulus, Katti Rüüturm, Natali Buntsel, Vsevolod Iljin, Kaido Kallis, Andres Vaher, Teno Kongi, Linda Tali, Rauno Viltrop, Maret Must, Margus Kamlat ja Kristlin Läänemägi. Meie esimene ametlik koosolek toimus 12. novembril 2010.

Koostöös Liina Kaldiga valmis aasta algul ka noortekogu logo,

mida oleme ära kasutanud helkuritel ja pilkupüüdvatel omanimelistel rohelistel sarkidel. Sellesse aastasse jäävad veel osalemised konverentsidel ning koolitustel. Suvel võis meid kohata Jänedas kolmel suurüritusel – Aia- ja lil- lepäevadel ning Talupäevadel, kus me pakkusime tasuta lastehoiu teenust ja olime abiks kontserdisarja Rosaarium korraldamisel. Meie võistkond oli esindatud ka vorsti grillimise meistrivõistlustel Tapal. Nii maakondlikul kui ka üleriigilisel tasandil osalesid meie liikmed erinevatel noortekogude suvepäevadel. Tuleva aasta algul saab põhikiri valmis ning ka kodulehekülge on valmimas.

Paika oleme pannud tegevuskava aastaks 2012. Tähtsaimaks ürituseks peame valla noortele mõeldud 2-päevast haridusteemalist konverentsi. Vahetult enne seda korraldame rahulolu küsitluse Tapa valla noorte seas. Esile võiks tuua veel koolidevahelise spordi- ning nuputamispäeva ja suvise jalgrattamatka, mis mõlemad olid samuti suunatud valla noortele. Tööd ja tegemisi jätkub terveks aastaks.

Loodan, et koostöö vallavalitsuse ning koolidega jätkub ning paraneb veelgi. Noortekogu aga kasvab ning areneb koos oma liikmetega ja meie noorte elu mitmekesisemaks muutmise on meie endi teha! Kasutame seda!

Kristlin Läänemägi,
Tapa valla noortekogu president

Ohutuse laager

Augustikuus osalesid MTÜ Tapa Vabatahtlike Tugikeskuse abil 11 Tapa valla last Türi vallas toimunud 5-päevase ohutuse laagris. Tapa valla last osalenud lapsed olid pärit MTÜ Tapa Vabatahtlike Tugikeskusega koostööd tegevatest peredest.

Laagri eesmärk oli laagris osalenud noortele õpetada teadmisi ja praktilisi oskusi veeohutuse valdkonnas ja parandada noorte ujumisoskusi. Samuti toimusid laagris

keskkonnateadlikkuse, elektriõhutus, pommiohutuse, esmaabi ja üldse turvalisuse teemadel loengud ning praktilised tegevused.

Laagris osalenud perede lapsed jäid laagris õpitud teadmistega ja tegevustega väga rahule ning üheskoos alustatakse järgnevat tegevuste planeerimist.

Anne Terner-Boiko,
MTÜ Tapa Vabatahtlike Tugikeskuse juhatusel

Tapa Lastekaitse Ühingu laste tööd läbi aegade

19.–26. oktoobril toimub üle-eestiline noorsootöö nädal, mille eesmärk on kaasata noorsootöösse sihtgrupe, kes pole varem noorsootöös osalenud ja noorsootöö tutvustamine laiemale avalikkusele. Noorsootöö nädala keskne teema on noorsootöö võimaluste ja positiivsete kogemuste tutvustamine nii noortele kui täiskasvanutele.

Antud nädala raames otsustasime meiegi tutvustada elanikkonnale Tapa laste- ja noortekeskuse mitmekülgseid tegevusi: Tapa muuseumis toimub laste tööde näitus, Tapa kultuurikojas noorte initsiatiivil ellu

kutsutud fotonäitus keskuse tegevustest ja Tallinnas Lastekaitse Liidu Infokeskuses Märka Last killuke mõlema näituse töödest.

Osa näitusest on läbilõige meie projektides ja huviringides valminud töödest ning teine osa on valminud laste ja noortekeskuse II korruse perepäevahoius käivate laste töödest.

Tööde juhendajateks on olnud: Kairi Kroon, Liggi Rattasepp, Kertu Rattasepp, Karen Rattasepp, Terje Kalda, Toomas Murer ja Ave Pappe.

Meeldivat näitusekülastust!

Ave Pappe

Maleva noored üritasid püsti tõsta vana hauakivi, mille aastakümneid tagasi vandaalid olid pikali lükanud.

Foto Ave Pappe

MTÜ Tapa Lastekaitse Ühingu tegemised

Öeldakse, et kui sinust ei räägita/kirjutata siis sind ei ole olemas. Meiegi pole oma tegemistest Tapa Lastekaitse Ühingu ammu leheveergudel kirjutanud. See aga ei tähenda seda, et meid olemas ei oleks.

Suvi on nii nagu enamikel eestlastel ikka puhkuste aeg, samuti ka meie töötajatel, kuigi vahepeal sai kaks nädalat aktiivselt õpilasmaleva noortega tegeletud. Sel korral oli põhitööks Tapa vana kalmistu korraldamine. Noored, kes seal abiks olid, said selle tööga suurepäraselt hakkama ning kindlasti oli meile kõigile suureks eeskujuks tubli ning igati tragi naisterahvas muuseumist (PS. tema enda tungival palvel me nime ei avalda!), kellel oli peaaegu iga mälestuskivi juures sünniloole tuginev tõsilugu või legend rääkida. Sellest legendide kimbust sai nii mõnigi noor „huvi-tundmise-pisiku“ edaspidi paikkondlikku ajaloo ja miks ka mitte üldise ajaloo suhtes.

Siinkohal meenub üks tore lugu kui meie maleva noored üritasid püsti tõsta vana hauakivi, mille aastakümneid tagasi vandaalid olid pikali lükanud. Kivi oli nii raske, et meie noortele käis see üle jõu. Samal ajal oli aga Kalmistu tänavalt trasside paigaldamine ning AS Merko Ehituse meister tuli vaatama, millega tegeletakse. Kuuldes, et me ei jaksa hauakivi üles tõsta teatas, et no miks te siis abi ei palu. Läks tagasi oma töömeeste juurde ning juba liikus suur traktor meie suunas. Mehed tõstsid kopa abiga ettevaatlikult kivi üles, panid tsementi alusele, et kivi ikka kindlalt paika jääks ning asetasis suure, pea tonn kaaluva kivi, omale õigele kohale tagasi.

Selle kõige peale hakkas meiega koos tegutsenud naisterahvas, kes vabatahtlikult oma südamehäält kuulates vana kalmistu eest hoolitsemas käib, suurest tänu- ja rõõmutundest nutma. Ta nuttis ja nuttis nii, et pisarad jooksid mõõda ta põski alla ning ka meil olid pisarad silmis. Samamoodi ta naeris, naeris nii, et pani ka kõik teised endaga koos kaasa naerma. Noored olid üllatunud sest sellist emotsioonipuhangut ei olnud nemad enne näinud. Mina juhendajana olin väga rõõmus, et noored seda pilti nägid, sest nii sirast rõõmu, mis inimese ühekorraga nutma ja naerma paneb, ei kohta just eriti tihti. Siinkohal meie kõigi malevlaste tänusõnad väga sõbralikule naisterahvale, töökaale noormeestele

AS Merko Ehitusest ja muidugi Tapa vallavalitsusele, kes selle maleva tegevuste tarbeks vahendid leidis.

Malevlastega ei teinud me ainult tööd, vaid nii nagu meil ikka kombeks, käisid ka sel korral töö ja lõbu käsikäes. Peale tööd käisime ujumas, tegime käelisi tegevusi, kus juhendajaks oli Kairi Kroon ning ei puudunud ka lõpuväljasõit, milleks sel korral oli noorte soov arvestades Vembu Tembuaa. Meie oma meeskonnaga loodame, et malevalapsed said selle kahanädalase koosoldu aja jooksul palju erinevaid oskusi.

Lihtsalt töötegemise harjumuse kõrvale rivistusid kindlasti ka teineteisega arvestamise oskus, soov edaspidi üheskoos midagi toredat ette võtta, arvestada kaaslasega enda kõrval, täiskasvanu kuulamise oskus ning reeglitest kinnipidamise oskus. Noored olid väga tublid. Siinkohal peab mainima ka seda, et inimesed, kes on erinevatel aegadel olnud otsuste tegemise juhtpultide läheduses ja ei ole alati (viimasel ajal) pidanud kahjuks vajalikuks sellise maleva tegutsemist. Ehk on aeg märgata ja teadvustada endale natukene laiemalt ja sügavamalt selle tegevuse tähtsust.

Malevasuved on ühed tänuväär- sed ja ääretult vajalikud eelkõige noortele endile, nende peredele ja laiemas mõttes ka kogu paikkonda ümbritsevale ühiskonnale. Ei peaks kõiki väärtuslikke tegevusi katkestama, sest rahanatukest on vaja hoopis teiseks otstarbeks. Raha on selline väärtus, mis tuleb ja läheb, aga inimlikud väärtushinnangud, mis noorena õpitud, kogetud, omandatud – need on püsivad ja jäävad. Need väärtushinnangud on paraku alusmüüriks tulevikukindluse ülesladumisel. Kui seal mõni kivi logiseks, siis vajub ajatuult terve kindlus.

Aitäh vallavanemale ja sotsiaalosakonna juhatajale, kes pidasid vajalikuks, peale tühja pausi, sellel suvel siiski malevat korraldada. Loodame uutele kohtumistele uuel suvel!

Eelmise aasta sügisel ja selle aasta kevadel sai kirjutatud projekt Kohaliku Omaalgatuse Programmi kokku 3174 eurot, mille eest tahtsime soetada Tapa laste- ja noortekeskusesse muusikainstrumentid.

Saime mõlemal korral positiivse vastuse ning tänaseks on laste ja noortekeskuse üks ruum sisustatud just muusikainstrumentidega, mis on mõeldud kasutamiseks eelkõige seltskondadele, kes soovivad end proovile panna ansamblikoosseisus. Kohapeal meil õpetajat otseselt ei ole, kuid usun, et need noored, kes juba aastaid ansamblikoosseisus mänginud, on valmis nõu ja jõuga abiks olema.

MTÜ Tapa Lastekaitse Ühingu osales Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse poolt väljakuulutatud hankes **“Noorte konkurentsivõime suurendamiseks ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks ühiskonnale pakutava noorsootöö teenuse osutamine läbi noortekeskuste”**. Hange sai positiivse vastuse ning meie kasutada on 4473 eurot, millest 1917, 35 on noorte omaalgatuslike projektide tarbeks. Alates septembrist 2011 – mai 2012 toimuvad nii Tapa laste- ja noortekeskuses kui ka väljaspool erinevad huvitegevused kindlale sihtgrupile ning erialade ja ametite tutvustused. Sihtgrupid määratakse koostöös kooli sotsiaalpedagoogi ning valla lastekaitse spetsialistiga. Hanke raames toimuvad väljasõidud Eesti Pandipakendisse, Uuskasutuskeskusesse, Teeviidale jne.

Täiesti uudne nii meie piirkonna kui ka Tapa Lastekaitse Ühingu on see, et selle hanke raames saavad noorte grupid vanuses 12–16 eluaastat esitada meie ühingu omaalgatuslikke projekte. Neljast noorest- ja ühest täiskasvanud inimesest koosnev projektihindajate komisjon vaatab projektid üle ja teeb siis ka vastava otsuse, kas toetada esitatud projekti või mitte. Kokku peab olema vähemalt neli noortealgatust, mida toetatakse.

Projekti huvitegevusi viivad läbi Tapa Lastekaitse Ühingu liikmed ning väljasõitudel loovad meie tegevustes kaasa kogemustega oma ala spetsialistid.

Oma edaspidiseid ettevõtmisi kajastame ajalehes Sõnumed, ajakirjas Märka Last ja Tapa valla kodulehel.

Ilusat värvilist sügise algust soovides

Ave Pappe

Näitused “Kinnipüütud hetk” ja “Jäädvustusi ja mõttemänge”

17. septembril said Tapa linn ja Tapa linnaraamatukogu väga toreda sünnipäevakingi, nimelt avati linnaraamatukogus kaks näitust: „Kinnipüütud hetk“ ja „Jäädvustusi ja mõttemänge“, mille autoriteks on harrastuskunstnikud Tapa sõpruslinnast Akaast (Soome).

Teijo Kokko on hetke kinnipüüdmiseks kasutanud päris erinevaid võtteid: fotosid, arvutigraafikat, videokunsti ja kompositsioone, kus vaimukas teostus kätkeb valusat mõtet. Piia Suomu-Virtanen fotod ja Pirjo Suomu lapitööd („Jäädvustusi ja mõttemänge“) moodustavad dünaamilise koosluse, kus fotod ja kangakunst üksteist täiendavad, peegeldades vastastikku värve ja tundeid.

Vallapoolse tunnustuse ja tänu sõpruslinna kunstnikele edastasid abivallavanem Andrus Freienthal ja kultuurispetsialist Indrek Jurtšenko. Näitused jäävad avatuks 29. oktoobrini.

Ere Käärmaa

Piia Suomu-Virtanen, Pirjo Suomu ja Teijo Kokko

Foto Mae Mitt

Tänu Sulle, õpetaja

Õpetamine on õppimine- ütleb Jaapani vanasõna. Õpetaja isiklik eeskuju õpetab sageli enamgi kui tark kirjasõna. Koolipõlvest meenutame sagedamini isiksusi-õpetajaid, kes on suutnud meid oma erilisel moel innustada-mõjutada.

Näiteid haridusasutuste poolt õpetajate päeval tänamiseks esitatud õpetajate iseloomustustest:

- väärib tunnustamist tulemusliku töö eest laste õpetamisel;
- aineolümpiaadidel tulemuslikult esinenud õpilaste juhendamise eest;
- väga hea pedagoogilise töö eest;
- koolieelikute suurepärase kooliks ettevalmistamise eest;
- laste ja ka lastevanemate sportlike eluviiside propageerimise ja ühiste väljasõitude organiseerimise eest;
- põhjalikult planeeritud tegevuste ja omavalmistatud õppevahendite eest;
- muutustele avatuse, koostöövalmiduse ja kolleegide abistamise

eest;

- on väga hea õpetaja ja kolleeg, rõõmsameelne ja hea nõuandja;
- esmakordselt kooli ajaloos pääsesid kõik mudilased tema juhendamisel laulupeole.

Möödunud õppeaastal enim tähelepanu pälvinud õpetajad on: **Maie Ainz, Eve Allsoo, Eve Kasekamp, Jaak Keskla, Aile Kippar, Külvi Kivisild, Elle Kivisoo, Eevi Koppelman, Nee-me Külmallik, Katri Lehtsalu, Maren Liivik, Jelena Loštšina, Arvo Luik, Anneli Morgenson, Aivi Must, Ingrid Mägi, Lea Oja, Taavi Ojaniit, Elle Paju, Ulrika Palts, Ursula Palts, Irina Piksar, Sirje Pipenberg, Rita Püümann, Anne Roos, Nadežda Rusetskaja, Hiie Sammel-selg, Ljudmilla Sergušina, Rita Šumljanski, Tiina Tammar, Malle Teras, Kadri Toomingas, Eva Vabamägi, Merle Varblane, Marika Vikat, Ela Vulla.**

Vallavanema tänukirjaga soovime tunnustada pühendunud staa-

žikaid pedagooge kohusetundliku ja pikaajalise töö eest: **Ala Jarmak, Anne-Lii Kald, Peeter Kald, Ene Kallast, Valentina Komarova, Eevi Koppelman, Heili Liivsalu, Salme Novikov, Valentina Ozerova, Tiina Piip, Valda Rüü, Tiiu Saluste, Ljudmilla Sergušina, Tamara Tšivlikova, Jüri Tüli, Lea Visnap, Vladimir Voronov.**

Õpetajate tänamine nende tähtpäeval, õpetajate päeval, pole oluline mitte ainult õpetajate jaoks. On ju see päev õpilaste pooltki oodatud kui võimalus õppida läbi õpetamise õpetaja rolli täites.

Head töötavad õpetajad ja teenitud puhkusel viibivad õpetajad, olete oodatud õpetajate päeva tähistamisele Tapa kultuurikojas 5. oktoobril algusega kell 18.

Mare Tõnisson,
haridusnõunik

Meenutusi vanavanemate päevast

Olen kahe lapse ema, viie lapselapse vanaema ja ühele piigale vanavanaema.

Rõõm on näha lapselapsi kasvamas. Neli lapselast on suured, kuid pesamuna Carmen käib Tapa linnas Pisipõnni lasteaias. Mõni nädal tagasi toimus rahvusvaheline vanavanemate päev ning sellele järgneval päeval, 12. septembril käisid mul külas Päikesejänku rühma lapsed ja õpetajad. See oli fantastiline vaatepilt, kuidas nad tulid pikas reas – kõigil silmad särasid. Toas

oli nagu mesilastarus, aga lapsed olid siiski väga distsiplineeritud: kui kasvataja palus tähelepanu, saabus vaikus. Nad laulsid ja lugesid luuletusi, kinkisid ilusa kaardi, millega soovisid ilusat sügist, lapsed kirjutasid kaardile ka endi nimed, neid oli kokku seitseteist. Mälestuseks jäi ilus krüsanteempott, lasteaija logoga pastapliiats, kaart kaunistab seinat.

Mina näitasin lastele käsitööd ning rääkisin, millega tegelen, kus käin.

Õhtul oli üllatus suur, kui lap-

selsaps Carmen saabus külla koos hunniku piltidega. Lapsed oli joonistanud oma nägemusi sellest meeldejäädvast päevast. Õpetajad kirjutasid laste piltidele ka kommentaarid juurde.

Suur tänu Päikesejänku rühmale ja tublidele õpetajatele Elale, Sirjele ja Liinale särasilmsete põnnide kasvatamisel ja õpetamisel. Suur kummardus teile, tublid inimesed! Oli vahva päev!

Vanavanaema Helve

20 aastat Tapa Lauluseltsi

Kakskümmend aastat tagasi, vahetult peale Eesti Vabariigi taasiseseisvumist seisid naiskoor Leelet ja meeskoor Tarm teelahkmel. Mõlemas kooris oli liikmete arv märkimisväärselt vähenenud, majanduslikud olud olid rasked. Ühisel nõupidamisel, 16. oktoobril, otsustati moodustada tegevuse jätkamiseks, kooride lauljatest segakoor Leetar, ühtlasi tegutseda koori koosseisus endiselt mõnda aega nais- ja meeskoorina. Kooride juhatamist oli nõus jätkama Ahti Raias.

Meeskoor Tarm osales 1994. a juubelilaulupeol Tartus ja laulupeotule valves Pika Hermannini tornis, üldlaulupeol aga osales juba segakoor Leetar. 1994. a lõpus otsustasid nais- ja meeskoor tegevuse lõpetada, kooride lipud, kroonika ja muu vajalik anti üle Tapa muuseumile.

Tolleaegse Tapa linna volikogu esimehe ja linnapea Raivo Raidi soovitusel otsustati kooride majandamiseks moodustada Tapa Lauluselts (TLS). Põhjenduseks iseseisvus oma eelarve ja arvelduskonto, võimalus raha otsustavalt kasutada, hankida kontole täiendavalt raha.

TLS-i asutamiskoosolek toimus 28. oktoobril 1991. a Tapa raudteelaste kultuurimaja väikeses saalis. Asutajaliikmeteks oli 37 nais- ja meeskoorilauljat, 23 naist ja 14 meest. Loa seltsi moodustamiseks andis Tapa linna volikogu, selts registreeriti Lääne-Virumaa ettevõtteregistris. Muutuvast seadusandlusest tingituna, on seltsil olnud viis erinevas registris registreeritud põhikirja ning vormistatud hulgaliselt muid vajalikke dokumente.

Asutamiskoosolekul valiti kaheks aastaks 3-liikmeline juhatus, esimeheks Georg Kipper, aseesimeheks kirjutise autor, raamatupidajaks Lydia Pihel. Alates 1996. aastast, peale G. Kipperi lahkumist, üldkoosoleku otsusega on seltsi juhatus kolme aastase tähtajaga 2-liikmeline, personaalselt esmavalitud.

Seltsi esmane ülesanne on oma koori majandamine, rahaliste ja tegevuseks vajalike vahendite hankimine. Konto avasime Maapangas, selle pankrotistumisel õnneks arvel olev raha kompenseeriti. Uue konto avasime Ühispanngas, kasutame internetipanga teenuseid.

Seltsi tegevustoetusi on eraldanud regulaarselt Tapa linn/vald aastaeelarvest. Kuni 1999. a sügisese tegevushooajani oli suurtoetajaks Tapa Autobaas. Saime tasuta transpordi, side-, trüki- ning paljundusteenuseid. Meeslauljate kasutusse jäi Tarmi vormiriietus Naislauljate kasutusse jäid Leeleti rahvariidid. Algaastail toetas esimest Soome kontsertreisi Laimaa sõpruskoor ja selleaegne Tapa leivatehas. Väga mitmekülgset on toetanud Hoogla talu, eesotsas Piret Piheliga. Transpordimuredega pöördusime ikka FIE Enno Roosi poole, kes kunagi ei ütelnud abist ära. Seltsi on rahaliselt toetanud kultuurikapital, kooriühing. Rahvakultuurikeskus, tänavu projektitoetused LEADER-ilt ja Kohaliku Omaalgatuse Programmist. Olulise osa rahalistesse, kui ka mitterahalistesse toetustesse on panustanud meie koorilauljad.

Koori tegevuseks on vajalik ruumide olemasolu, esmajoones kooriharjutusteks. Alustasime raudteelaste kultuurimaja väikeses saalis. Olude sunnil oli ruumi soojusallikaks proovi ajaks sisse lülitatud elektriküte, laulsime üleriites, hingeaur näha. Seejärel leidsime prooviruumi tühjaks jäänud lasteaias, lõpuks kultuurikojas, kuhu tarisime meid truult teeninud klaveri. Kui proo-

viruumides leidis koha ka noodikogu, siis seni puudub ruum garderoobi jm paigutamiseks.

30. a tegutses Tapol koorijuhina lugupeetud Ahti Raias, kes proovidele-esinemistele sõitis Tallinnast. Tema lahkumisel nõustus dirigendi tööd jätkama EMTA II kursuse koorijuhtimise eriala tudeng Marge Laur (Matson). Ta juhatas koori 3 aastat, oli töökas ja andekas noor, tänaseks lõpetanud magistrirõppe cum laude oma erialal. Viimase üldlaulupeo eel oli koor kaks kuud koorijuhita, tekkis oht laulupeole mitte pääseda. Koori soov osaleda oli aga kindel, eelnenud töö tulemusena õnnestus viimasel hetkel sõlmida kokkulepe Liis Haageni (EMTA muusikapedagoogika kolmanda kursuse tudeng) ja Rakvere dirigendi Kardi Innosega, kes pingelise töö tulemusena viisid koori laulupeole. Liis juhatab tänaseni koori, ühtlasi lõpetas edukalt EMTA magistrirõppe. Aitäh dirigentide leidmisele kaasaitamise eest Mart Kroonile ja hüva nõu eest Indrek Jurtšenkole. Lauluseltsile on muret valmistanud koorijuhtide töö tasustamine, mis viimastel aastatel on mõnevõrra siiski paranenud.

Koorilauljatele esinemis- ja rahvariite valmistamine ning hankimine on väga kulukas. Aastaid kasutasime Tarmi vormiriietust ja Leeleti rahvariideid. Need on amortiseerunud, üksikud naislauljate rahvariidid leiavad siiski veel kasutamist. Oleme püüdnud võimaluste piires mõndagi teha. Nii valmisid naistele esinemisriided koori 15. aastapäeva eel, meestele on lastud kududa nägusad vestid, ostetud sõled. Naislauljate pere on jõudsalt kasvanud, püüame leida võimalusi naislauljatele uute rahvariite soetamiseks.

Koori tegevus transpordita on mõeldamatu. Raudtee, autobussi ja teiste transpordivahendite pileti- ning rendihinnad on meeletult tõusnud. Oleme kasutanud kõiki võimalusi soodsamalt transporditeenuseid hankida, samaaegselt kasutades enda isiklikke autosid. Side-, trüki- ja paljundusteenused on teostatud lauljate endi või tutvusringi kulul. Noodikogu koosneb paljudest varem käitsi kirjutatud, koorile seatud lauludest ja ostetud nootidest.

Koostöö dirigentide, koorijuhatusega eesotsas Kairi ja Avega on olnud asjalik. Oluliste ürituste tarbeks oleme koostanud tegevuskava koos eelarvega, leidnud kulude katteallikad, teinud organisatsioonilist koostööd.

Suhted valla/linnavalitsusega, kultuurimaja, sõpruskooride jt koostööpartneritega on olnud asjalikud, loodame koostöö jätkumist.

Selts on ajakatumustele vastu pidanud, täites loomiselt kavandatud ülesandeid, olles kogu tegevusperioodil maksejõuline. Koos oleme jaganud nii rõõme kui muresid, parim tasu tehtu eest on rahulolu kordaläinud ettevõtmisest.

Koos Liiga, nagu teda hüüame, oleme seltsi juhatusse tagasi valitud kogu tegevusaja jooksul. Aitäh! Siinjuures ei ole liigne märkida, et Lii on Leeleti ja Leetari, mina Tarmi ja Leetari asutajaliige, mõlemad osalenud üle poole sajandi aktiivselt kultuurielus, sellest põhilise osa Tapol. On aeg teatepulk üle anda.

Meie tänusõnad meeldiva koostöö eest kuuluvad kõigile koostööpartneritele, toetajatele- abistajatele, dirigentidele, lauluseltsi ja kooriliikmetele, eesotsas toimekate juhatustega!

Lembit Vomm,
lauluseltsi esimees

Tapa muuseum

Foto Liina Kald

Tapa valla muuseumid

Tapa muuseum

Tapa muuseum avati linna munitsi-paalasutusena külastajatele pidulikult 10. juunil 1994. aastal. Muuseumi hooneks ostis linn perekond Negusele kuulunud amortiseerunud elumaja, mis on ehitatud 1934. aastal.

Muuseum kogub, talletab ja eksponeerib esemeid, fotosid ja dokumente, mis on seotud Tapa valla aja- ja kultuurilooa. Püsiekspositsioon annab ülevaate Tapast kui raudtee- ja sõjaväelinnast, vorstilinnast, siin asunud Tapa külaolustikust, tööstusest, koolidest, kirikutest, tuletõrjest, Soomusrongirügemendist, linna valitsemisest läbi aegade ja Tapa endisest ja ühtlasi ka viimasest mõisnikeperest von Fockidest.

Teise korruse näitusesaalis toimuvad vahetatavad näitused, mis tutvustavad Tapaga seotud tähtpäevi, inimeste tegemisi ja harrastusi nii Tapalt kui kogu vallast.

Tapa muuseumis on võimalik sirvida temaatilisi albumeid, lugeda H. Allandi poolt välja antud Tapa linna tutvustavaid raamatuid, huvi-

lised võivad sirvida Boris Krõlovi koostatud materjale Tapa Kaitseliidust, küsida võib "Memento" Liidu väljaannete digitaliseeritud materjale, võimalik on skaneerida ja printida fotosid ja dokumente.

Aadress: 1. Mai pst 34, Tapa, Lääne-Virumaa, 45106, tel 322 0060.

E-mail: tapa@tapamuuseum.ee

Lahtiolekuajad:

T, N 10–18, lõuna 12–14; L 10–14. Pildistamine lubatud.

Hinnad: Pilet täiskasvanule 0.65 € (10.00 kr), sooduspilet õpilastele ja pensionäridele 0.35 € (5.00 kr), perepilet 1.00 € (15.00 kr), külastamine gruppidele giidi saatel 12.00 € (200.00 kr), külastamine õpilasgruppidele giidi saatel 6.50 € (100.00 kr).

Tapa muuseum teeb koostööd ka Innovatsioonimuuseumiga ja monumentide netikataloogiga aadressidel: www.innovatsioonimuuseum.ee, www.monument.ee

Tiina Paas

Lehtse koduloomuuseum

Foto Liina Kald

Lehtse koduloomuuseum

Lehtse koduloomuuseum asutati 1991. aastal endisesse Lehtse Põllumeeste Seltsi pangamajja (Rägavere tee 10), mis on ehitatud 1913. aastal. Siin peeti kunagi mitmeid pidusid, kursusi ja rahvakoosolekuid.

Nõukogude okupatsioon likvideeris panga 1940. aastal. Saksa okupatsiooni ajal oli majas komandantuur ja omakaitse staap, peale sõda ajutiselt raamatukogu ja vallavalitsus. 1955 - 1983 tegutses hoones Lehtse Rahvamaja ning seejärel näidati ainult filme.

1991. aasta suvel alustas suures saalis tegevust kõrts Kontrabass, sama aasta detsembris oli Lehtse koduloomuuseumi avamine. Praegu-seks on muuseumis üle 5000 säiliku, neist hinnalisemad on Lehtse mõisa viimase paruni Friedrich Hoyingen-Huene jalutuskepp-iste ja tugitool. Ka munakaal on harukordne eksponaat. Säilinud on valla volikogu protokollide raamat 1914–1916.

Muuseumi eesmärgiks on säilitada

ja tutvustada Lehtse aleviku ja valla ajalugu ning vaatamisväärsusi.

Talveperioodil on Lehtse koduloomuuseumi näitusesaal avatud Rägavere tee 18 II korrusel, kust soovi korral saab koos varahoidja Jüri Freimanniga külastada ka Rägavere tee 10 asuvat muuseumimaja.

Aadress: Lehtse, Rägavere tee 19, II korrus

Muuseum on avatud: kolmapäeval 11–16, laupäeval 11–15, muul ajal kokkuleppel telefonidel: 5394 2366 ja 383 3465, varahoidja Jüri Freimann

Hinnad:

Pilet täiskasvanule 0.65 € (10.00 kr), sooduspilet õpilastele ja pensionäridele 0.35 € (5.00 kr), perepilet 1.00 € (15.00 kr), külastamine gruppidele giidi saatel 12.00 € (200.00 kr), külastamine õpilasgruppidele giidi saatel 6.50 € (100.00 kr)

Huvitavaid elamusi soovides, Lehtse koduloomuuseum.

Jüri Freimann

Turbatootmisest Lehtses

Algus eelmistes lehtedes.

Ka sõja ajal käis kütteturba tootmine Lehtse turbarabades edasi. Selleks kasutati palju sõjavangide, algul vene, siis sakslaste abi. Viimased olla rabast lahkunud alles 1948. aastal. Enne jõudis aga esimene pealesõjaaegne Lehtse kooli direktor (1944–1946) Helmut Elstrok nende seas leidunud oskustööliste abil kooli mööblit korrastada.

Turbarabasse hakkas tulema iga-sugust rahvast, tihti ka need, kellel nõukogude võimu silmis mingi patt hingel oli. Tulid ka oma kodudest väljaetud ingerisoomlased. Nende järeltulijaid on veel praegugi Lehtses elamas.

Turbatööstuse asula oli ikka päris saar rabade keskel, kuhu ühendus ja varustamine käis ainult raudteega. Kinnise vaguniga veeti kaup Lehtsest kohale, isegi leiba küpsetati kohapeal.

Kütteprobleeme elanikel siis ei olnud. Turba ja kannuvagunid lükati otse nende kuurideni.

1955. aastal toodeti juba nii kütte- kui alusturvast, viimast nii freesitult kui labidatega lõigatud püststurbana ja palliti vabrikus, mis hävis tulekahjus 1959. aastal. Uus vabrik ehitati Lehtse jaama juurde. Hoone on säilinud tänaseni.

Kogu toodang veeti vagonettidega Lehtsesse, kus see riigiraudteele ümber laaditi või jaama lähe-

Selliste eksootiliste mootoritega veeti turvast ja inimesi Lehtse ja Raba vahel.
Foto Lehtse koduloomuuseumi arhiivist

dal ladustati, kuid seda müüdi ka kohalikule rahvale ja ettevõtetele.

Peale 1960. aastat hakati suurt tähelepanu pöörama käsitöö vähendamisele ja 1970. aastaks jõuti selleni, et käega ei olnud vaja enam turvast puutada. Kuid selleks ajaks olid aga ka turbavarud jõudnud lõpukorrale. Peale 1975. aastat toodeti Laste rabas ainult väetisturvast, Pruuna ja Tapa rabas (kuhu ka Lehtsest raudtee oli ehitatud) alusturvast.

Hakati otsima muid töid. Nii valmistati puidutöökojas mööblit, mõnda aega tehti kilekotte. 1970. aastal hakati esimesena Eestis

valmistama täispuhutavaid tooteid. Madratsitele lisandusid padjad, päästevestid, hakati õmblema autodele ohutusrihmade detaile, pärast 1980. aastat valmistati päevavarje.

1978. aastal otsustati raudtee Lehtse ja Raba vahelt üles võtta, pandi käiku liinibuss Paide-Järva-Jaani-Lehtse liini pikendus, mis sõitis kolm korda päevas ka Raba asulani. See liin likvideeriti 1992. aastal.

Lehtse Turbatööstus ettevõttena lõpetas tegevuse 1992. aastal Tootmiskoondis Tootsi Lehtse jaoskonna nime all.

Jüri Freimann

SPORT - SPORT - SPORT

Tapa valla noored maadlejad olid edukad septembrikuu maadlusturniiridel

Tapa valla noored maadlejad osalesid septembrikuus mitmel maadlusturniiril. Leo Krenini X mälestusvõistlustel kreeka-rooma maadluses Paikuse põhikoolis 10. septembril käis SK Tapa klubist võistlemas ühtekokku 11 noort maadlejat. Võistlejaid oli nii Eesti, kui ka Läti ja Leedu maadlusklubidest.

SK Tapa 11 maadlejast 8 pääses ka poodiumile. Oma kaalukategoorias ja võistlusklassis olid võidukad Jegor Jakovlev (-38kg) ja Mihkel Allikmäe(-120kg). Teise koha saa-

vutasid Endrik Jaanis (-30kg) ja Goerg Jakimainen (+45kg), pronksised autasud saavutasid Kalle Laisarv (-30kg), Artur Morgenson (-45kg), Arvi Freiberg (-59kg) ja Robert Allik (-100 kg). Roman Sviridov ja Sergo Leht saavutasid viiendad kohad(vastavalt -120kg ja -30kg) ning Olavi Laisarv 11. koha (-35kg).

Olümpiavõitja Eduard Pütsepa XXXV mälestusvõistlustel kreeka-rooma maadluses Võru spordikeskuses 17. septembril käis võistle-

mas 8 Tapa valla noormaadlejat, kelledest 6 pääses ka poodiumile. Võidu võtsid oma vanuseklassis ja kaalukategoorias Jegor Jakovlev (-38kg) ja Arvi Freiberg (-58kg), hõbedale tulid Endrik Jaanis (-29kg) ja Katja Semjonova (N -46kg) ning pronksile maadlesid end Kalle Laisarv (-32kg) ja Juri Semjonov (-38kg). Kuni 35 kg kaalukategoorias saavutasid Olavi Laisarv ja Valter Klettenberg vastavalt 5. ja 7. koha.

tapa.ee

Totti Kasekampi 11. mälestusvõistlused kuulitõukes

Läinud reedel koos sügise alguse saabumisega toimusid Lehtses 11. korda Totti Kasekampi mälestusvõistlused kuulitõukes. Võistlused toimusid kahes osas, kus kell 12 tõukasid lapsed ja noored ja kell 13 täiskasvanud kuulitõukajad.

Kuulitõukehuvilisi oli seekord 36 nii Lehtsest, Jänedalt, Tapa linnast, naabervaldadest Tamsalust, Amblast ja Kadrinast, peakohtunikuks Lehtse Kooli ja Tapa vene gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja ning MTÜ Männikumägi treener Raili Rooba.

Võistluste protokoll

TC (1998–1999): 1. Jaanika Kaldoja, Lehtse K,6,82; 2. Janne Lamus, Lehtse K, 5,91; 3 Alvi Lina, Lehtse K, 4,89

TB (1996–1997): 1. Ketter

Kõre, Tamsalu, 9,3; 2. Katti Rüüt-nurm, Lehtse K, 5,98; 3. Getter Pross, Lehtse K, 4,93

TA (1994–1995): 1. Kätlin Okas, Tamsalu, 9,49

Naised: 1. Tiitu Rosenberg, Lehtse, 6,41

Naisveteranid: 1. Maili Antons, Ambla SK, 8,78; 2. Raili Rooba, Männikumägi, 7,9; 3. Ülle Liuhka, Tudu, 7,87; 4. Leelo Jürimaa, Lehtse, 7,69

Poisid C (1998–1999): 1. Einar Lest, Jäned, 10,29; 2. Oliver Valdre, Tudu PK, 9,48; 3. Rando Timusk, Jäned, 7,49; 4. Marek Lindvest, Lehtse K, 6,74; 5. Markus Prokuda, Lehtse K, 6,62; 6. Marten Prokuda, Lehtse K. 6,42; 7. Tambet Sild, Lehtse K, 6,27; 8. Lauri Ries, Jäned, 6,03; 9. Kaspar

Kirt, Lehtse K, 5,94; 10. Tarvo Väljas, Jäned, 5,93

Poisid B: 1. Kaupo Saarmann, Tamsalu, 13,33; 2. Jaan-Herman Juht, Lehtse, 9,89; 3. Rene Turmann, Jäned, 9,44; 4. Henrik Reinula, Jäned, 9,37; 5. Karl Kirt, Lehtse K, 9,28; 6. Jaagup Jairus, Jäned, 8,86; 7. John-Eric Juht, Lehtse K, 8,48; 8. Kristjan Halg, Lehtse K, 8,38; 9. Aron Kaldoja, Lehtse K, 8,21; 10. Margus Prokuda, Lehtse K, 6,63; 11. Meelis Piik, Lehtse K, 5,75

Poisid A: 1. Aron Veiko, Lehtse K, 6,23

Mehed: 1. Gunnar Rosenberg, Lehtse K, 7,51

Meesveteranid: 1. Indrek Jurtšenko, Tapa vald, 7,95

Indrek Jurtšenko

Mare Tõnisson – haridusnõunik

Alates 1. septembrist on Tapa valvavalitsuse haridusnõunik Mare Tõnisson.

Saame tuttavaks

Haridus on valdkond, milles inimene viibib sünnist alates ja mille mõju on elukestev.

Minu teekond sai alguse kolme- lapselises peres Põltsamaal, üsna Eestimaa südames. Pärast keskkooli lõpetamist sai soovist õppida laulmist võitu soov saada õpetajaks kahtluse, et lauljana ei ole ehk võimalik pühendada end piisavalt kodule ja lastekasvatamisele. Paraku näitasid hilisemad tööaastad õpitud erialal, mille omandasin E. Vilde nimelises Tallinna Pedagoogilises Instituudis, et õpetajaametit tuli sagedasti pidada koduski hiliste õtutundideni. Õnneks on mu perest sirgunud kolm õpimulist tegusat noort. Neist noorimal jätkuvad hetkel õpingud tantsu erialal Berliinis, teised töötavad ja on oma õpingutes pere kõrvalt iseseisvad.

Tänu täiendkoolitustele, võimaluste ja juhuste kokkulangemisele, eelkõige aga huvile haridusmaastikul avaramalt tegutseda, kuulub minu 33 tööaasta hulka, neist 30 aastat Järva- maal Paides, töö haridusametnikuna, täiskasvanute koolitusasutuse tegev- juhina, koolijuhina. Nende ametite kõrvalt olen kuni Tapa vallavalitsusse tööleasumiseni õpetanud inglise keelt nii põhikooliõpilastele kui täiskasva- nute algajate keelegrupile, viinud läbi suhtlemistreeninguid Perekoolitus- ühingu „Sina ja Mina“ koolitajana.

Olen tänulik juhusele, et kolimine uude elukohta Rakveresse langes

Mare Tõnisson

Foto Heiki Vuntus

ajale, mil Tapa vallavalitsus otsis oma sõbralikku kollektiivi haridus- nõunikku.

Riigi tasandil juhitud haridus- reform puudutab kõiki tasandeid: lasteaiast kõrgkoolini. Enam kui sisulised muutused, teeb inimesi ärevaks minister Aaviksoo selge sõnum gümnaasiumide eraldami- sest põhikoolidest. Samas leiame tagasivaates Tapa valla kooliellu ja olustikku et ca paarikümne aasta tagant on toimunud muudatused nii koolimajade paiknemises kui õppeasutuste nimedes. Siinkohal tänu Agnes Jürjole ja Tapa gümnaa- siumi õpetajatele eesotsas direktoriga

Elmu Kopelmann raamatu „Tapa Gümnaasium 1919–2009“ koosta- mise ja väljaandmise eest. Üksnes raamatust leitavad 9 nimetusest, mis on eelnenud kooli nimetamisele Tapa gümnaasiumiks, on muljetavaldav. Samas on jäänud traditsioonid ja väärtused, mis on edasi kandunud ja saanud väljenduse nii heades-tuntud kui ka uutes tegutsemisvormides. Mitmekesisemad võimalused õpilase jaoks ning õpikeskkonna rikastamine parema tulemuse nimel on eesmärk, millele nimel teiega koos, head valla- kodanikud, soovin töötada.

Mare Tõnisson, haridusnõunik

Tapa vaksali jaoks hakkab lõpuks paistma lahendus

Aastaid kestnud teadmatus, mis saab Tapa raudteejaamast, hakkab taanduma ning Tapa vald ja Eesti Raudtee on asunud koos lagune- vale ajaloolisele hoonekompleksile rakendust otsima.

Eesti Raudteele kuuluv vaksal on pikka aega ettevõttele koormaks kaelas olnud, sest ideid, mida selle- ga ette võtta, polnud.

“Eesti Raudtee on kaua otsinud Tapa jaamahoonete rakendust, kuid osalt selle suuruse tõttu, osalt seetõttu, et vaksal asub raudteede vahel, ei ole leitud sobivat kandi- daati, kes võtaks maja kasutusele,” rääkis Eesti Raudtee avalike suhete juht Urmas Glase.

“Kantuna murest maja saatu- se pärast otsustas Eesti Raudtee kriitilise pilguga kaaluda enda võimalusi ajalooline hoone korda teha ja kasutusse võtta, nii oleme põhimõtteliselt langetanud otsuse koondada linna eri paigus asuvad struktuuriüksused vaksalihoonesse, selle raames tuleb läbi mõelda ja ümber kavandada Eesti Raudtee struktuuriüksuste paiknemise loo- gika,” kõneles Glase ning lisas, et ka veetornile on kavas leida rakendus. Praegu aga pole veel ei plaani ega tähtaegu.

“Esiolgu ei ole Eesti Raudtee tütarettevõtte, kes tegeleb kinnis- varaküsimustega, jõudnud veel ruumide planeerimiseni ega projek- teerimiseni. Loodetavasti jõutakse nendeni selle aastanumbri sees,”

rääkis avalike suhete juht. Tema sõnul võiks kunagine ootesaal tagasi saada algupärase funktsiooni, ka võiks jaamahoones asuda kohalik raudteemuuseum. Tapa vallavanema Alari Kirdi sõnul püüab vald omalt poolt samuti mõelda, mis jaamahoones veel asuda võiks.

“Meie poolt võiks Tallinna poolses otsas olla muuseum, on välja käidud teisigi huvitavaid mõtteid, näiteks hoones noortele huvitegevuse võimaldamine, aga need vajavad läbimõtlemit,” kõ- neles Kirt.

Tapa abivallavanem Andrus Freienthal on väga optimistlik ja loodab, et kui Eesti Raudtee annab lubaduse, seda ka peetakse.

“See on tõesti väga ilus ja uhke hoone ning annab linnale palju juurde, vallas oleme arutanud, et läheme asjaga kaasa ja teeme korda ühtlasi raudteejaama pargi,” rääkis Freienthal ning teatas, et aasta lõpuks valmivad uued per- roonid ning eeldatavasti lähiaegadel saab poodiumile paika auruedur, mille eksponeerimiskõlblikuks taastamise kallal tööd käivad. Aurueduri projekti veab MTÜ Tapa Linna Arengu Selts, mis loodi valla juurde kohaliku elu arenda- miseks. MTÜ juhatuse liikme ning Tapa vallavolikogu esimehe Urmas Roosimägi sõnul on vallas mitmeid kohaliku elu arenguga tegelevaid ühinguid, kuid ei ühtki, mis just

Tapa linna elu arendaks.

Aasta alguses loodud seltsi esimene projekt oligi auruve- dur, ka on uuritud jaamahoo- ne kasutuselevõtu võimalusi. Roosimägi andmetel ei ole Eesti Raudtee olnud sellegi vastu, et vaksal vallale loovutada, kuid ka vallal peab olema plaan, mida hiiglasliku hoonega ette võtta. “Näen, et on probleem – kui Euroopa Liidu rahakott lahti läks, ehitasid vallad uhkeid hooneid, mida on ju vaja üleval pidada, nüüd näen uhkeid maju, mis on tühjad,” hoiatas Roosimägi.

“Vaja oleks riiklikke strateegilisi regionaalseid arengukavu, mis ter- vikut vaataks, sest näeme, et väga vähesed mõtleavad ette rohkem kui neli aastat. Me võiks ju ka selle hoone korda teha, kuid järgmine vallavalitsus peaks hakkama pead murdma, mida sellega nüüd ette võtta,” rääkis ta ning nentis, et seetõttu ongi otsuste langetamine vaksalihoone suhtes veninud – ühelt poolt nõuab suur hoone suuri investeeringuid selleks, et see korda saaks, teisalt peab olema selge, mis hoonega edasi teha ning kuidas selle halduskulud kaetakse.

“Meil on igasuguseid mõtteid olnud, loodan, et aasta lõpuks kujundame selge plaani, mis raud- teejaama kompleksist saab,” ütles Roosimägi.

VT, 12.09.2011

Maakasutusõigus versus pindalatoetus – kuidas vältida arusaamatusi

Põllumajanduse Registrite ja Infor- matsiooni Amet (PRIA) selgitab, kuidas on seotud PRIA makstavad pindalatoetused ja maa kasutusõi- gus. Selgitame, millised seadused rendisuhteid reguleerivad ja kuidas sõlmida kokkuleppeid maakasutuse kohta.

Selle loo kirjutamise tingis te- gelikkus – üle Eesti tuleb ette nii põllumaa omavolilist kasutamist kui ka maa omanike ja rentnike vahelisi arusaamatusi ja samale maale mitme isiku poolt toetuste taotlemist. Igal suvel jõuab PRIAsse maaomanike kaebusi selle kohta, et tema maid kasutab ja saab PRIAst pindalatoe- tust keegi, kellele ta pole selleks luba andnud. Vahel taotleb samale maale toetust mitu isikut.

Kuidas on toetused ja maaka- sutusõigus seotud ning kuidas arusaamatustega toime tulla?

PRIAlt on päritud, miks me maaga seotud toetustootlusi vastu võttes ei küsi kõigilt ka maaka- sutusõiguse kohta dokumenti, et omanike õigusi ei rikutaks. Pindalatoetuste taotlejaid on üle 17 000 ja taotluselust pinda üle 860 000 hektari, põllumassiive üle 220 000. Mõnigi suurtootja majandab mitmel tuhandel hek- taril ning on põllud rentinud sadadelt erinevatelt maaomanikelt. Kui juba taotluse esitamisel nõuda maa kasutusõiguse kohta doku- mente, siis oleks seda vaja nõuda kõigilt taotlejatelt ja iga massiivi ning katastriüksuse kohta, sest omanik võib iga oma põllu erineval ajal erinevale rentnikule kasutada anda ja osa maad hoopiski ise kasu- tada. Tõendeid peaks koguma igal aastal uuesti, sest olukord muutub pidevalt.

Poleks mõistlik toota sadu tu- handeid pabereid ja kulutada nen- de koostamiseks ja töötlemiseks märkimisväärselt aega, sest ilma loata maakasutuse juhtumeid on suhteliselt vähe. PRIA saab paljudel juhtudel neile rikkumistele jälile. Administratiivses (taotlusandmete võrdlemine registriga) ja kohapeal- ses kontrollis tuvastasime mullu 136 taotlejat, kel polnud tervele või osale taotletud maale kasutusõigust. Neist viie kohta saime info kaebuse või vihjena.

Rendisuhteid reguleerivad sea- dused.

Pindalatoetuse saamiseks peab taotlejal olema õigus maa kasutami- seks ning ta peab tagama, et maad hoitakse heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes. Kasutus- õigus on maa omanikul, rentnikul (põllumajanduslik rendileping), aga maa kasutamine võib toimuda ka kasutusvalduse või tasuta kasuta- mise lepingu alusel.

Rendisuhte tõendamiseks ei saa PRIA ise tingimusi määrata, sest Eestis reguleerib rendisuhteid “Võlaõigusseadus” (§ 339-360) ja see ei kehtesta rendilepingule kohustuslikku vormi. See võib olla oma sõnadega kirja pandud või ka suuline.

Kasutusvaldust reguleerib “Asja- õigusseadus” (§ 201-224) ja tasuta kasutamise lepingut “Võlaõigus- seadus” (§ 389-395). Ka neid kok- kuleppeid võib teha nii suuliselt kui kirjalikult.

Kui pindalatoetuste taotlejal maakasutusõigus tegelikult puudub, aga ta hakkas maad harima/kasuta- ma, siis rikub ta tegeliku omaniku omandiõigust ja ka toetuse saamise tingimusi. Kui selline info PRIAsse jõuab – näiteks maaomanik teatab -, siis saadab PRIA taotlejale järe- lepärimise ja tal tuleb oma maaka- sutusõigust, nt suulise rendilepingu olemasolu tõendada. Kui taotleja seda ei suuda, jätab PRIA talle toe- tuse maksmata.

Kui samale maale taotlevad toe- tust mitu taotlejat, kellest ükski ei suuda tõendada oma maakasutus- õigust ja maa tegelikku hooldamist, jätab PRIA neile kõigile toetuse määramata. PRIA omandivaidlusi ei lahenda, vajadusel tuleb osapooltel pöörduda kohtusse.

Eelistage kirjalikke lepinguid

Oleme nii rentnikest taotlejaile kui ka maaomanikele alati soovi- tanud: sõlmige maakasutuse kohta lepingud kirjalikult, et vajadusel oma õigusi tõendada.

Lepingus peaks kindlasti kirjas olema andmed maa rendile andja ja võtja kohta, nende õigused (sh õigus taotleda pindalatoe- tusi) ja kohustused (sh rendi suurus või muu hüvitis), lepingu jõustumise ja kehtivuse aeg ning andmed maa kohta. Lepingule lisage katastriüksuse plaan, millel on rendile antav maa tähistatud. - Niisuguse lepingu olemasolu annab kindlust mõlemale poolele. Rendisuhte puhul on oluline, et kui rendileandja vahetub (maa saab uue omaniku), siis rendile- pingu kehtivus sellega ei lõpe. Kui näiteks uus maaomanik tahab ise maad kasutada, tuleb tal eelmise rendileandja ja rentniku vaheline leping üles öelda.

Kui maaomanik leiab, et tema maad on omavoliliselt kasutatud, saab ta sellest PRIAle teatada ja küsida, kas ja kes on tema maa- le toetust taotlenud. Kui sinna ongi taotletud, käivitub eespool kirjeldatu: järelepärimine, õiguste tõendamine, nende puudumi- sel toetusest ilmajäämine. Mõni maaomanik on ka PRIA-le eraldi teatanud, et ei luba oma maale üleüldse kellelgi toetusi taotleda. Topelttaotlemised samale maale tuvastab aga PRIA administratiiv- se kontrolli käigus – konkreetsel maal saab olla vaid üks toetuste saaja.

Kokkuvõttes on maakasutusõi- gusega seotud sihilikke rikkumisi siiski suhteliselt vähe ning taot- lejate teadmised toetuse saamise nõuetest on aasta-aastalt parane- nud. Infot saab alati meie kodu- lehelt www.pria.ee ja infotelefonil 737 7679.

Ahti Bleive, PRIA peadirektori asetäitja

VALLAVALITSUSE ISTUNGID

25.08.2011

- Muudeti Aktsiaseltsi Tapa Vesi põhikirja;
- määрати AS Tapa Vesi audiitorite arvuks 1 (üks) ja otsustati audiitori määramiseks korraldada lihtmenetlusega ühishange koos Tapa vallavalitsusega audiitori määramiseks kolmeks majandusaastaks 2011–2013;
- otsustati võimaldada Näo keskus 2 asuvate Tapa vallale kuuluvate korteriomandite võõrandamine praegustele kasutajatele;
- Kinnitada AS Järve Bussipark Tapa õpilasringil teenuse osutamiseks kilomeetri hinnaks 0,86 eurot;
- kinnitati Tapa vallale kuuluvate korteriomandite aadressiga Keskuse tn 8-1 Lehtse alevik Tapa vald ja aadressiga Valve tn 22-5 Tapa linn Tapa vald kirjaliku kordusenampakkumise tulemused;
- kinnitati kordusenampakkumise alghinnad ja määrati enampakkumiste toimumise aeg;
- määrati projekteerimistingimused Sigala kinnistule olemasoleva laudakompleksi rekonstrueerimiseks ning vedelsõnnikuhoidla ehitusprojekti koostamiseks Rägavere külas Tapa vallas;
- määrati projekteerimistingimused olemasoleva elamu laiendamiseks ehitusprojekti koostamiseks Spordi tn 9 Tapa linnas Tapa vallas;
- anti avaliku ürituse luba avaliku rongkäigu korraldamiseks 1. septembril 2011 kell 8.15–8.45 marsruudil Tapa linna keskväljak, Pikk tn, Jaama tn, Pargi tn, Tapa gümnaasium, Kooli tn, Hommiku tn ja Tapa vene gümnaasium;
- anti avaliku ürituse luba tantsupeo korraldamiseks 1. septembril 2011 kell 19–22.45 Tapa gümnaasiumi hoovis;
- väljastati ehitusluba Tapa vallavalitsusele Jänedale Parkmetsa truubi ehitamiseks.

01.09.2011

- Otsustati maksta täiendavaid sotsiaaltoetusi kokku summas 1366,03 eurot;
- eraldati lasteaeades ja kutseõppeasutustes õppivatele Tapa valla lastele toitolustamise toetust;
- jäeti rahuldamata 15 avaldust sotsiaaltoetuse taotlemiseks;
- anti avaliku ürituse luba ürituse „Tsirkuse Tuur“ korraldamiseks ajavahemikul 21.–23. september 2011, Tapa muusikakooli taguses pargis;
- võeti vastu korraldus maaüksustele koha-aadresside määramise kohta;
- võeti vastu üks korraldus korraldatud jäätmeveoga mitteliitunudks lugemise kohta;
- otsustati korraldada avatud hankemenetlusega riigihange “Tapa linna tänavate talihooldus 01.11.2011 – 30.04.2014”;
- kooskõlastati puurkaevu rajamise asukoht Kallijärve kinnistul Jäned külas Tapa vallas;
- määrati Tapa linnas Kooli 11 maaüksusele avaliku mänguväljaku rajamise projekteerimistingimused;
- pikendati perearst Riino Niiboga sõlmitud mitteilurumi rendilepingut aadressil Rägavere tee 19 Lehtse alevik;
- lubati puhkusele vallavanem Alari Kirt 5.– 30. september 2011.

08.09.2011

- Võeti vastu seitse korraldust vaba põllumajandusmaa erastamise kohta;
- pikendati sotsiaalkorteri üürilepingut aadressil Uus 18-6, Tapa linn;
- otsustati maksta täiendavat ühekordset sotsiaaltoetust ranitsatoetus 83 põhihariduse omandamist alustavale lapsele summas 2905 eurot (35 eurot

lapse kohta);

- otsustati esitada Viru Maakohule avaldus piiratud teovõimega täisealisele isikule eestkoste seadmiseks;
- anti välja kolm korraldust volituste andmise kohta eestkostja ülesannete täitmiseks;
- lõpetati puudega inimesele hooldaja määramine seoses hooldatava surmaga;
- neljale puudega isikule määrati hooldajad;
- anti kaks nõusolekut eestkostetavate nimel tehingute tegemiseks;
- tunnistati Tapa hooldekodu katuse rekonstrueerimise edukaks pakkumuseks OÜ Ram Builder poolt esitatud pakkumus;
- otsustati korraldada lihtmenetlusega riigihange “Tapa valla teede lumetõrje 01.11.2011 – 30.04.2014”;
- väljastati tee ajutise sulgemise luba Tapa vallas Jäned külas Lossi tee Kooli tee sulgemiseks 17.09.2011;
- väljastati tänavate ajutise sulgemise luba Tapa linnas Piiri tänaval, Väike tänav ja Piiri 1 kinnistu vaheline lõik alates 05.09.2011 kuni 14.10.2011;
- anti välja üks korraldus jäätmemahuti harvemaks tühjendamiseks ja üks korraldus jäätmemahuti perioodiliseks tühjendamiseks;
- anti avaliku ürituse luba MTÜ-le Estonian Endurance Riding kestvusratsutamise võistluse “Kõrvemaa Sügis” korraldamiseks 01.10.2011 kell 08.00-st kuni 19.00-ni;
- anti avaliku ürituse luba OÜ-le Jänedale Mõis “Jänedale Sügislaada” korraldamiseks 17.09.2011 kella 9-st kuni 18-ni;
- sõlmiti mittetulundusühinguga Seenior vara tasuta kasutamise lepingu lõpetamise kokkulepe;
- pikendati üürilepingut Tapa vallale kuuluva korteriomandi asukohaga Ülesõidu tn 9-59 Tapa linn Tapa vald;
- pikendati munitsipaal korteri üürilepingut aadressil nr 4, Tähe kontorimaja Töörakõrve küla;
- anti üürile alates 8. septembrist 2011 kuni 30. aprillini 2012 Tapa vallale kuuluv korter asukohaga Saiakopli 1-3 Saiakopli küla Tapa vald;
- määrati projekteerimistingimused Irise kinnistule metallkonstruktsioonis laohoone ehitusprojekti koostamiseks Saiakopli külas Tapa vallas;
- väljastati ehitusluba AS-le EVR Infra olemasoleva hoone „Vectorn-töökoda“ osaliseks lammutamiseks Valve tn 5 kinnistul Tapa linnas Tapa vallas.

15.09.2011

- Otsustati maksta hooldus- ja põetustoetust AS Tapa Haigla hooldekodukohal viibiva Tapa valla inimese eest ajavahemikus 01.09.2011–31.12.2011 kokku summas 668.76 eurot;
- eraldati kooli- ja lasteaiatoidu söögisoodustust;
- maksti täiendavaid sotsiaaltoetusi kokku summas 472.59 eurot;
- jäeti rahuldamata 16 avaldust sotsiaaltoetuse taotlemiseks;
- võeti vastu kaks korraldust loa andmise kohta jäätmemahuti perioodiliseks tühjendamiseks ja kolm korraldust loa andmise kohta ühise jäätmemahuti kasutamise kohta;
- otsustati kompenseerida Järva-Jaani gümnaasiumis õppiva Tapa valla õpilase sõidupiletite maksumus;
- tunnistati kehtetuks Tapa vallavalitsuse 25. augusti 2011 korralduse nr 855 “Aktsiaseltsi Tapa Vesi põhikirja muutmine”;
- anti üürile Tapa vallale kuuluvad korteriomandid asukohaga Roheline tn 16-25 Tapa linn ning korteriomand number 4 asukohaga Näo 2, Näo küla Tapa vald.

Lugupeetud dr Helve Laanmetsa patsiendid

1. oktoobrist lahkub Tapa perearst Helve Laanmets. Maavalitsuse poolt korraldatud konkurss uue perearsti leidmiseks ei õnnestunud. Tähtjaks ei laekunud ühtegi avaldust ning läbiraakimised tööd otsivate arstidega ei ole andnud tulemusi.

Nõusoleku ajutiseks asendamiseks on andnud Tapa perearstid M.Soomann, K.Kuusik, K.Kallas ja E.Seestrand.

Palume teid valida 31. detsembriks 2011 endale nimetatud arstide seast või väljapoolt Tapat uus perearst, selleks teha avaldus

tema nimistusse registreerimiseks. Udriku hooldekodu patsiendid arvatakse asukohajärgsesse perearsti A. Inno nimistusse. Kuna dr Laanmetsa nimistus oli palju ka väljapoolt Tapa valda inimesi, siis loodame, et valitakse sobiv arst oma elukoha järgi.

Meditisiinilised kaardid võtavad välja perearstid ise, inimene ei pea ise seda kusagilt otsima minema.

Pärast 1. jaanuarit 2012 määrab maavalitsus ise ülejäänud inimesed vabasse nimistusse ja annab üle vastavatele arstidele meditsiinilised kaardid.

Inimesed, kes on juba võtnud dr Laanmetsa juurest välja oma meditsiinilise kaardi, palun otsige endale uus perearsti ka selle aasta lõpuks.

Palume teavitada oma lähikondseid ja tuttavaid dr Laanmetsa patsiente, et nad aegsasti registreeriks end uue perearsti juures, siis laabub üleminek uute perearstide nimistutesse probleemideta.

Info tel 325 8030.

Marge Lepik,
Lääne-Viru maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja

Minu tähelepanekud hoidiste valmistamisel

Olen oma elu jooksul üsna palju hoidiseid valmistanud. Lapsena tegin seda ema juhendamisel, kes oli lõpetanud Kehtna Kõrgema Kodumajanduskooli. Seal olengi saanud oma sellealased põhiteadmised. Hoidiste valmistamise põhitööd olid ja on ikka ühesugused: puhtus; maksimaalne hoidistava juurvilja, marja, õuna jm. väärtuse säilitamine. Võrreldes endisajaga, on kaasajal hoidistamine tunduvalt lihtsam, sest hoidiseid on võimalik lihtsalt õhukindlalt sulgeda, millega tagame hoidise hea säilivuse. Sel põhjusel võime teha mõningaid lihtsustusi hoidiste valmistamisel.

Puhtus. Tänu väljaehitatud veevarustuse süsteemile, on meil garanteeritud vee (**mikrobio- loogiline**) kvaliteet, seetõttu saame kindlad olla, hoidistatavad juurviljad, marjad, õunad saame korralikult puhtaks pesta. Ka purkide ja kaante pesemine on lihtsam. Olen viimastel aastatel tõesti purke ainult Fairyg pesnud, pesemisel (küürimisel) kasutan pesuõvammil karedamat poolt, ja voolava vee all hoolikalt loputanud (vee kulu on üsna suur) ning seejärel resti peal kuivaks nõrutanud. Ma ei ole neid enam desinfitseerimiseks ei keetnud ega praeahjus kuumutanud. Purgikaasi pesen väga hoolega, eriti mitmekordselt kasutatavaid kaasi. Seal püüan eriti hoolega õvammiga pesta kaane serva, kuhu võib olla jäänud eelmise hoidistamise jääke. Purgi kaaned kuivatan võimalikult **horisontaalasendis**, et serva või tihendi vahele vett ei jääks. Ka neid ei ole ma enam ei keetnud ega kuumutanud.

Hoidise valmistamine. Igal ühel on selleks kindlasti oma retseptid ja harjumused. Mina olen oma marja- ja õunahoidistes suhkru hulka tunduvalt vähendanud. Õuntele panen alla 200 grammi suhkrut 1 kg puhastatud õunte kohta. Praeguse suhkru hinna juures on see oluline võit, rääkimata võidust tervisele. Samuti ei koori ma õunu. Praegusel ajal, kui kogu aeg räägitakse, et meie toidus on väga vähe kiudaineid ja lisame paljudesse toitudesse neid kunstlikult, on loomuliku õunakoore oleva kiudaine eemaldamine lausa kuritegu. Õuna

koor hakkaks segama talveõuntest (säilitusõuntest) valmistatud hoidistes. Seda me ju tavaliselt ei tee. Eriti hea õunamoosi saame antoonovkast, millel on õhuke koor ja õun laguneb keetmisel hästi. Keetmisel lisan suhkrut, kui kogu mass juba keeb ja õunad lagunema hakkavad. Koorimata õuntest vähese suhkruga keedetud moos sobib eriti hästi hommikuse pudru juurde, pannkookide peale, rullbiskviidi vahele.

Suhkrust veel. Suhkruga hoidise säilivuse tagamiseks, peab suhkru hulk olema väga suur. Mäletame, et moosidesse pandi 800gr kuni 1 kg suhkrut 1 kg hoidistatavate marjade või õunte kohta. Praegu on võimalik hoidise säilivust tagada korraliku hoidise purgistamisega.

Hoidised panen purki keemise temperatuuril. Purgi täidan maksimaalselt servani, et sinna võimalikult vähe õhu ruumi jääks ja kaanetan kohe. Keeran purgi, põhi ülespidi, kaane peale, viin keldrisse jahtuma. Järgmisel päeval pööran jahtunud purgi õiget pidi ja panen hoidiste riivile. Jahtumisel hoidise maht väheneb ja hermeetiliselt suletud jahtunud hoidise purki on tekkinud vaakum, mis tagab hoidise säilivuse. **Vaakumis, ilma õhuta ruumis, anaeroobsetes tingimustes, ei saa areneda mikroorganismid, mis hoidiseid rikuksid.** Kui purgi kaas on mingil põhjusel eba-hermeetiliselt sulgunud, kuulen kuidas purgi pööramisel hakkab purk õhku imema. Sellise purgi panen külmkappi ja kasutan lähemal ajal. Korralikult, hermeetiliselt suletud purkide avamisega peame tõsiselt vaeva nägema. Sageli ei ole selleks muud võimalust kui peame purgi kaane serva veidi avama, et vaakum katkestada. Mahlade purki panemisel, panen purgile sõna otseses mõttes „kuhja“ peale, et kaane alla jääks võimalikult vähe õhu ruumi.

Kuumutamiseiga tehtavad hoidised. Kuumutamisel hoiaime hoidist temperatuuril, millel hävinevad hoidist kahjustada võivad mikroorganismid (80+ kraadi) ja aja jooksul, mil kogu purgis oleva hoidise massi temperatuur ulatuks vajaliku temperatuurini

(15-20+minutit). Kuumutamise teine ülesanne on eemaldada kuumutatavas massis olev õhk (hapnik). Selle eemaldumist näeme eralduvate väikeste mullidena. Kuumutamisele mineva hoidise-purgi täidame servani ja katame kaanega. Kui kuumutamine on lõppenud, sulgeme purgikaane kiiresti. Servani täidetud purki ei jää õhuruumi.

Säilivusest veel. Võin kinnitada, et kuumalt, hermeetiliselt suletud hoidised säilivad hästi. Paari-kolmekümneaasta tagused probleemid säilivusega (hallitused hoidistel jm.) olid enamasti selles, et ei olnud võimalik purke hermeetiliselt sulgeda (muidugi eeldusel, et puhtus oli tagatud). Sellepärast oli vaja kasutada kõrgeid suhkrut, soola või äädika kontsentratsioone. Arusaamatu on mulle, miks peab kasutama kaasajal hoidiste tööstuslikul (ka kodusel) valmistamisel kunstlikke säilitusaineid. Kui need on kahjulikud mikroorganismidele, on need kahjulikud ka minu organismile. Ma ei kasuta kunagi hirmkallist „moosi suhkrut“, sellesse on kasutaja „elu kergendamiseks“ lisatud kunstlikke säilitusaineid, paksendajaid ja igasuguseid muid mittevajalikke (pigem kahjulikke) aineid.

Sel aastal on meie kanti õnnistatud rohke õunasaagiga. Olen hoidiste riivli huvitavamaks tegemiseks katsetanud erinevate segudega. Praegu on juba veidi hilja, aga soovitan hästi valminud valge klaar õuntele lisada punaseid sõstraid (vahekorras õunad, sõstrad 2:1, aga tehku igaüks vastavalt oma maitsele). Õunad oleks üksinda jäänud liiga lüüged, punase sõstra seemned kadusid aga õunte sisse peaaegu ära. Ime hea on antonovkast tehtud õunahoidis koos kõrvitsa ja ebaküdooniatega. Õuntele võib ka veidi jõhvikaid lisada (3:1), saab väga mõnusa maitsega moosi. Suhkruga olen ikka väga kokkuhoidlik.

Soovin kõigile head hoidistamist! Kasutame iga viimse kui õuna ära, sest tuleval aastal tahavad puud puhata ja ka meie saame õuntest puhata.

Tiina Männik,
pensionil toiduanete tehnoloog

Õnnitleme Aini Salvikut!

On kiüll nii, et igal aastal õitsevad kastanid - need lähuvad mööda ja õunapuudki - kõike ruttab... Töö naelutab meid päevade ja kuude külge ja see mis HOMME tuleb on kummaliselt tuttav. Vabest vihmatilku pilvemerest veereb, tibt jälle päike boiab taevast. Meie aina lähme ja lähme teele, istudes paati või astudes laevast. Rutakate hommikute kastelooris võlu ja kunkumas öödega lõppevad päevad - kui seda märkad, siis elad õnnelikku elu, siis polegi tähtis, kuhu sammud läevad....

Õnnitleme endist kauaaegset lasteaia juhatajat **AINI SALVIKUT** tema ilusa juubeli puhul, mis oli 28. septembril! Soovime tervist argipäevadesse ning noorussädemeid silmadesse ja südamesse! Töökaaslased endisest Tapa l. lasteaiast ja praegusest lasteaiast Pisipõnn koos juhataja Tea Välguga.

Foto Lasteaia Pisipõnn arhiivist

Õnnitleme Evald Koharit!

14. septembril oli ühel Tapa valla kodanikul väga väärikas juubel. Sellel päeval tähistas oma 100-aastaseks saamist lugupeetud Evald Kohari, keda vallavalitsuse poolt käisid õnnitlemas ja tervist ning rahulikku vanaduspõlve soovimas abivallvanem Andrus Freienthal ja sotsiaalnõunik Karmen Kaar. Tore oli vestelda sünnipäevalapsega, kes rääkis oma elust ja olnust läbi huumoriprisma, samuti oli vahva arutada temaga tänapäevaseid küsimusi. Evald toimetab oma tegemisi kodus ise ning ka aiatööd teeb jõudumööda. Oma pikaeealisuse kohta pajatas Evald, et elus on kõike ette tulnud, kuid nüüd juba aastaid elab ta täisväärtuslikku elu ja pooldab tervislikku eluviisi. Palju õnne!

Karmen Kaar

Foto Tapa muuseumi arhiivist

Tapa linna mälumäng

Firmad ja seltsid, ettevõtted, valla allasutused, sõbrad, sugulased ja teretuttavad! Algab Tapa linna mälumänguturniir! Kes vähegi tunneb, et vaim on valmis või vastupidi vajab virgust, siis see on just teile. Kaasa võib võtta niipalju põidlahoidjaid, kui saali mahub ning iga vooru parimad saavad autasudega üle külvatud. Ja kaotada pole ju midagi. Kui tsiteerida Hardi Tiidust, siis tuleb mälumängu absoluutvõitjaks viimaseks jäänud võistkond, sest nemad said mängus kõige rohkem teada. Küsimused koostab ja mängu viib läbi Jüri Tüli. **Võistluse eesmärk** Mälumäng on suunatud huvilistele, kes soovivad saada lisa olemasolevatele vaimsetele teadmiste, laiendada silmaringi ning sisustada vaba aega. Loodetavalt on see ka väike katse turgutada habrast paikkondlikku identiteeti. **Toimumise aeg ja koht** Hooaja jooksul toimub viis mängu: - 24. oktoobril kell 19 Tapa kultuurikojas - 28. novembril kell 19 Tapa kultuurikojas - 30. jaanuaril kell 19 Tapa kul-

tuurikojas - 27. veebruaril kell 19 Tapa kultuurikojas - 26. märtsil. kell 19 Tapa kultuurikojas **Mälumängu temaatika** Temaatikas kajastuvad - aktuaalsed maailmasündmused; - Eestimaaga seonduv; - ajalugu; - kultuur; - sport; - küsimused Tapa ja lähinaabruse kohta. **Võistkondade koosseis ja registreerimine** Mälumängu võistkonnas on neli liiget, kellest igas mängus osaleb kolm liiget (üks liige varumängijana). Registreerimisel esitada võistkonna nimi, võistlejate nimed ja võistkonna kapteni kontaktandmed. Võistkond registreerida hiljemalt 15. oktoobriks 2011 Tapa Kultuurikojas telefonil 322 0061 või e- posti aadressil info@kultuurikoda.ee. Võistkonna koosseisu hooaja jooksul muuta ei saa. Eelkõige ootame osa võtma Tapa linna ja valla mälumängureid. **Mälumängu küsimused** Igas turniiriosas on 20 küsimust, mis on jaotatud viieks alateemaks.

Võistkondade vastused kogutakse iga küsimuse järel, vahekokkuvõteted iga viie küsimuse järel. Õige vastus annab 2 punkti, väär 0 punkti. Mängujuhil on õigus anda preemiapunkte väärtusega 1 punkt. Iga mäng sisaldab ka heli- ja pildiküsimusi. **Osavõtutasu** Mälumängu osalustasu on 10 € ühe võistkonna kohta. Osalustasu kasutatakse turniiri korraldamiskulude ja auhinnafondi kulude katteks. Tasumine toimub sularahas vahetult enne esimese mängu algust Tapa Kultuurikojas. **Tulemuste arvestamine** Tulemuste arvestamine toimub iga turniiriosa kohta eraldi. Kui peale 20 küsimust esineb võrdseid punktisummasid saanud võistkondi, esitatakse lisaküsimused. Iga mängu võitnud võistkonda autasustatakse. Vahetult peale 5. mängu koostatakse üldpingerida ning kuulutatakse välja turniiri üldvõitja. Võitjaks osutub võistkond, kes kogub viie mängu peale enim punkte. Autasustatakse üldkokkuvõttes esikolmikusse jõudnud võistkondi.

Heili Pihlak

KUHU MINNA?

TAPA KULTUURIKOJAS

- 30. sept kell 18 Kõhutantsijate HAFLA** Reisikilde kõhutantsu sünnimaadest, kõhutantsijad Tapalt ja kaugemalt, pidu laudades, meie poolt tee ja kohv, basaar. Laudade registreerimine tel 5557 8810. Üritus on kõigile tasuta!
- 3. okt kell 17.30 Kursus kodukoristajatele „Tervislik ja kerge koristamine kodus“ I. Osa** Mis on koristamise eesmärk? Kuidas teha tarku valikuid ainetest ja tarvikute ostmisel? Ohud ja võimalused. Kas koristusainetega või ilma? Millele keskenduda kodu koristamisel? Enim kasutatavate pörandakatete hooldus ja kaitsmine. Koristuse nurgakivid kodus. Koristamine võib olla ka kerge, tervislik ja tõhus! Tule kuulama! Lektor: Kurmet Vasser /koolitaja-konsultant/ Puhastusekspert OÜ. Kursus tasuta! Kursuse pikkus 2h. **Eelregistreerimine tel 322 0061**
- 5. okt kell 18 Õpetajate päev**
- 7. okt kell 19 Trio Romance kontsert.** Tallinna trio ROMANCE koosseisus: Alla Kitas (klaver, vokaal), Natalja Perevostšikova (vokaal) ja Galina Timonina (vokaal). Ansambli repertuaaris nii vanad kui ka kaasaegsed vene romansid, omas originaalses seades ning retro-lüürika ja vene jazz. **Pääse 5 €**
- 10. okt kell 17.30 Kooolitus „Tervislik ja kerge koristamine kodus“ II. Osa**
- 15. okt kell 19 Kultuuriturg “Iga dirigendi jaoks on kuskil orkester” ja hooaja avapidu.** Tule tutvu kultuurikoja kollektiivide tegemistega temaatilisel kultuuriturul! Tantsuks ansambel Kahur ja Roos. Pääse kultuurikoja kollektiividele tasuta, tavapilet 5 €. Lauad ainult ettetellimisel tel 322 0061 või info@kultuurikoda.ee. Söök ja jook võtke ise kaasa! Põhjalikum info kultuurikoja kodulehel www.kultuurikoda.ee
- 22. okt kell 12 Vallavanema vastuvõtt** Tapa valla 6. tegevusaastal sündinud lastele ja nende vanematele (kutsetega).
- 22. okt kell 19 Komöödiateatri etendus “Palun lahkuge lavalt!”** Inglise komöödia, millega Komöödiateater oma 10. suvetuuril käis, nii et väike juubel seegi. Lugu on iseenesest lihtne: teatritrupp annab etendust, aga siis selgub, et peaosalise naine on üle aisa löönud ja ta ise on ka tiiba ripsutanud... Näitemäng jääbki katki ja asutakse isiklikke arveid klaarima, kuni lavale astub staarnäitleja Edward. Ta on auru all nagu alati ja arvab, et täna mängitakse hoopis Shakespeare'i ja tema on kuningas Lear. Segadus on suur ja üks koomiline olukord järgneb teisele, kuni lõpuks... Mängivad Elle Kull, Endrik Kerge, Kadri Adamson, Tarvo Krall, Pille Pürg, Heino Seljamaa, Diana Klas ja Rednar Annus, lavastas Endrik Kerge. **Pääsmed: 10 € täispilet ja 8 € pensionärid, tudengid, õpilased.**
- 24. ok kell 19 Tapa linna mälumängu 1. trniir.**

Vaata lisa <http://www.kultuurikoda.ee/>

LEHTSE KULTUURIMAJAS

- 2. okt kell 10 Lehtse 2. pinksi pühapäev.** Jätkub X hooaeg. Osalema oodatud kõik huvilised: mehed, naised, poisid, tüdrukud. Mäng turniiridena. Registreerimine mängudeks algab 9.30 ja lõpeb 9.55. Ole täpne! Eraldi algajad, kelle mängud algavad kell 9.Täiskasvanuil osamaks 3 €, õpilased tasuta. Tule kaasa lööma – mängud kestavad aprillikuuni!
- 3. okt kell 13 Klubi Ehavalgus hooaja avaüritus.** Ootame kõiki, kellele pakub rahuldust suhtlemine, huvitavate inimestega kohtumised, ühised ettevõtmised, reisid, peod jms. Selleks, et tulla kokku, ei pea sa olema pensionär – tule meie sekka, sest siis saad osaleda laulu- ja jututoas, mälutreeningutel, tantsu- jm liikumistundides, teha erinevaid käelisi tegevusi. Kutsume külla vajalikke spetsialiste jne. Peame koos tähtpäevi. Tule avaüritusele, sest siis paneme ühises kohvilauas plaanid paika!
- 10. okt kell 13 Klubi Ehavalguse muuseumipäev.** Külastame Lehtse koduloomuuseumi.
- 16. okt kell12 Lehtse külakilb 2. Mäng.** Jätkub X hooaeg. Võistkond kuni 4 liiget. Mängud kestavad aprillikuuni – hea võimalus veel liituda, sest üldkokkuvõttest jääb 2 halvima tulemusega või puudunud mängu välja. Ootame teid, nupukad – mälumängus ei ole kaotajaid! Osamaks täisk 2 €, õpil tasuta.
- 17. okt kell 13 Klubi Ehavalguse** mälutreening ja liikumistund
- 22. okt kell 20 Hooaja avapidu** „Country Western e oktoobriõhtu“. Õhtut sisustab grupp Lehtse Liinirahvas. Tantsuks mängib Virumaa parim kantribänd ans Detail. Registreerimine laudadesse 21. okt-ni, siis pääse 4,8 € (peõhtul kallim – 6,4 €). Tunned end kindlasti hästi, kui tuled hobusega ja riietud kantristiiis! (Aga see pole kohustuslik!) Info 383 3350, 521 8398; e-mail info@lehtsekultuurimaja.ee
- 24. okt kell 13 Klubi Ehavalguse** "Huvitavate kohtumiste klubi" külalisega
- 31. okt kell 13 Klubi Ehavalguse** mälutreening, jutu- ja laulutuba
- Lehtse kultuurimaja ruumides avatud näitus – kohaliku kunstniku Natalja Novakovskaja taiesed (kunstnikunimi Natanova). Avatud argipäeviti kella 10 ning ürituste, trennide, proovide jms ajal.
- Eelteade! Publiku tungival soovil veelkord 12. novembril Jara Beneši revüü-operett "Haljal aasal" Lehtse kammerkoori esituses. Pilet 5 €, pens ja õpil 3 €. Eelmüük ja info Lehtse kultuurimajas 383 3350, 521 8398; info@lehtsekultuurimaja.ee.

TEATED - KUULUTUSED - TEATED

Tapal 1. Mai pst 12 **anda üürile** lühemaks või pikemaks ajaks **1- ja 2-toalised korterid ning 3-toaline korter.**
Tel 503 4972, info@ko.ee, www.ko.ee.

Müüa Tapa ja Tamsalu linnas ja vallas erinevas suuruses ja seisukorras **1–4-toalised korterid ning majad.**

Hinnad korteritel alates 2000 eurot.
Täpsem info: mob 5110 478 või 322 0106,
e-post: urmas.saarmets@pindi.ee
Urmas Saarmets, Pindi Kinnisvara
Aitan Teid kinnisvara ostmisel ja müümisel,
kinnisvara-alane konsultatsioon tasuta.

Müüa kahetoaline korter (37,7 m²) teisel korrusel, pole otsapealne, on soe ja päikesepoolne. Tuaelett ja vannituba eraldi, vannitoas boiler 1000 l, uus tualetipott, pakettaknad, köögis on köögimööbel ja gaaspliit.
Vastavalt soovile on võimalik ka variant aiamaaga.
Tel 506 9378

Müüa heas korras maja Tapal
Pikk 49 – saun, kamin avatud köök.
Samas ostan 2-toalise korteri Tapa kesklinna.
Info tel 5836 7151 või 516 7364

Müüa kartulit Printsess ja Sekura.
Tel 523 2401

Kojutoomisega maitsvad **singid, vorstid** jne. Saadaval ka värsked seakondid 3€ – 20 kg ja sea kamar 5€ –10 kg, tel 5359 6544

Müüa küttepuid (segapuu) lõhutuid ja 3 meetriseid. Telefon 524 1249

Müüa kuivi küttepuid 40-l võrkudes (lepp, sanglepp, kask, saar, okaspuu).
Tel 504 5632

OSTAME!!! Ostame kokku kõik võimalikke **plastjäätmek** (kiled, kastid jne).
Suuremate koguste puhul tuleme ise järgi.
Tel 5918 4949 vetsek@hotmail.ee

OÜ MULTI VARIUS

1. Müüa lõhutud küttepuid (lepp, sanglepp, kask, saar, okaspuu) mõõdud vastavalt tellija soovile.
2. Müüa 3m küttepuud
3. Müüa puitbriketti, küttegraanulit (bellet), turbabriketti ja kivisüsi
4. Transport
5. Hinnad 16 EUR m³
Telefon 501 3862

Takom Transport OÜ

1. Liiva, killustiku, purustatud kruusa ja sõelmete müük.
2. Saematerjali (lauad, prussid) müük.
3. Sõiduauto rehvide müük, remont ja vahetus.
4. **Küttepuude, turba, puitbriketi ja kivisöe müük.**
5. Palkide ost.

Takom Transport OÜ, Õuna 15, tel 322 0028.

Viru Matusebiuroo

1. Mai pst 18 + TAPA 45106
tel: 5334 0134

e-post: info@matuseteenused.ee
www.matuseteenused.ee

- + 24h surnutransport
- + matuste korraldamine
- + kirstud, urnid, plaadid
- + matusetarbed
- + krematooriumi teenused

Termoring Grupp OÜ annab teada kütteperioodi algusest alates 1. oktoobrist.
OÜ Avoterm on sõlminud tarbijatega lepingud, mille kohaselt kütteperioodi alguseks nende poolt koetavas kaugküttepiirkonnas on 1. oktoober.

Tapa Linna Orkester alustab hooaega
1. oktoobril kell 11 kultuurikojas!
Erinevad pillid ootavad uusi mängijaid!
Tule ja proovi!

Nelijärve Puhkekeskus pakub
täiskohaga **tööd**
BAARIDAAMILE, ETTEKANDJALE ja KOKALE.
Kontakt: 5646 7733, Reet, eddy@stroomi.ee,
www.nelijarve.ee

MTÜ Tapa AIDSi Ennetus- ja Narkonõustamiskeskus
avatud esmaspäeviti ja neljapäeviti kell 10–14 aadressil Valve 30, Tapal.
Süstalde vahetus, tasuta nõustamine, kondoomid, rasestestid.
Lisainfo telefonil 5334 1185.
Olete oodatud!
Lugupidamisega Asti Pärnsalu

AIDSi nõustamiskabinettides on võimalik saada **HIV nõustamist** kui ka teha **HIV, B- ja C-Hepatiidi teste** ning **HIV kiirteste**.
Rakvere AIDSi nõustamiskabinet: Tuleviku tn 8 44312, tel 322 3457, E 10–14
Tamsalu AIDSi nõustamiskabinet: Tehnika 1a 46107, tel 325 0950, E 8–11
Kunda AIDSi nõustamiskabinet: Ehitajate tn 8 44107, T 10–12

Iveta Tomera, Tervise Arengu Instituudi nakkushaiguste ja narkomaania ennetamise osakonna vanemspetsialist
659 3980, 5344 1313
Hiiu 42, 11619 Tallinn

19. septembrist kuni 30 novembrini on Tapal **Pikk tn 69 asuvas autopesulas** esmaspäeviti, neljapäeviti ja laupäeviti autode survepesu hind 50% odavam ning pesu šampooniga ja keemiline puhastus 20% odavam. Tere tulemast!

Kohalik ehitusega tegelev ettevõtte
RAM Builder OÜ

teostab järgmisi töid:
Üldehituslikud tööd, sise- ja välisviimistlus, plaatimine, pottsepatööd jne
Soojustamistööd – katusealused, seinad, vundamendid
Viil- ja lamekatused, lisatarvikud müük-paigaldus
Erinevate plekkliistude ja liiteplekkide tootmine ja paigaldus
Akende ja uste müük ja paigaldus
Santehnilised tööd – kaevetööd, välistrasid ja sisetööd
Fassaaditööd
Elektritööd
Samas on võimalik meilt tellida soodsate hindadega ehitusmaterjale koos transpordiga.
Õuna 15, Tapa
Tel 5598 3983, 5806 7240

Matuseteenused 24 h - Aivar Müür
Uus matusebüroo avatud aadressil
Tapa, Pikk 7
Tel: 5647 7432 või 327 7139
Hinnad soodsad!!!

LAULURAHVAS, TULGE KOKKU!

Jälle on pimedate õhtute aeg, jälle on sügis ja jälle tulevad kokku sõbrad **segakoorist Leetar.**

Tule sinagi, kes sa siiani oled mõelnud, et mida teha nende pimedate sügisõhtutega ja lumivalget heledust täis talvevaikusega.

Ootame kõiki, kes on varem meil laulnud ja ootame ka SIND, kes sa tunned, et sa tahaksid oma vaba aega kultuurselt veeta sõbralike inimeste seltsis.

Meie koori oleks vaja kõikidesse häälerühmadesse veidi täiendust, et ei kaoks koorilaulu järjepidevus.

Esimene kokkusaamine on **esmaspäeval, 3. oktoobril kell 19** Tapa kultuurikojas. Edaspidi hakkavad kooriproovid toimuma esmaspäeviti kultuurikojas algusega 18. Kohtumiseni!

Kairi Kroon,
segakoori Leetar koorivanem

Täname Tapa politseijaoskonda
kiire tegutsemise eest varga tabamisel.

Perekond Puhasmets

UUED VALLAKODANIKUD

Kaaren Pent (Tapa) 22.08.2011
Darja Malõševa (Tapa) 23.08.2011
Artjom Tsap (Tapa) 27.08.2011
Ruslan Jeršov (Tapa) 28.08.2011
Keven Trestip (Tapa) 31.08.2011
Rainer Aus (Saksi) 3.09.2011
Ats Koppelman (Tapa) 4.09.2011
Steven-Marken Kirs (Tapa) 13.09.2011
Karoliina Taškin (Tapa) 17.09.2011

ÕNNITLEME EAKAID!

Alma Kens (Läste) 23.10.1918 93
Jelena Limberg (Tapa) 14.10.1919 92
Linda Annula (Tapa) 3.10.1920 91
Ilse-Makeenje Mehike (Räsna) 20.10.1926 85
Linda Kruusma (Lehtse) 10.10.1931 80
Laine Paal (Tapa) 11.10.1931 80
Jelena Raud (Tapa) 22.10.1931 80
Ellen Kõverjal (Jäned) 22.10.1931 80
Maret Kaljulaid (Saiakopli) 22.10.1931 80
Vello Nukk (Tapa) 1.10.1936 75
Konstantin Špet (Tapa) 9.10.1936 75
Tamara Karyaka (Tapa) 20.10.1936 75
Aini Viljat (Lehtse) 28.10.1936 75
Virve Tompel (Tapa) 7.10.1941 70
Ruth Tramm (Lehtse) 9.10.1941 70
Reet Rebane (Tapa) 13.10.1941 70
Salme Novikov (Tapa) 14.10.1941 70
Elle Kokka (Tapa) 16.10.1941 70
Galina Ulyanitskaya (Tapa) 24.10.1941 70
Aino Tammiste (Tapa) 31.10.1941 70

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Lilli Mjalitsina (Lehtse) 25.02.1948 - 29.08.2011
Aleksandra Yakovleva (Tapa) 12.05.1925 - 3.09.2011
Eldur Veelmaa (Moe) 17.08.1931 - 13.09.2011
Andro Meetua (Tapa) 24.11.1968 - 17.09.2011

Tapa valla ajaleht Sõnumed - Roheline tn 19, Arenduskoda
Üldinfo – tel 325 8690, faks 325 8695.
Ajalehte saab lugeda – tapa.ee,
e-post: arenduskoda@arenduskoda.ee, heiki@arenduskoda.ee
Toimetaja Heiki Vuntus – tel 325 8696, mobiil 5648 5208
Küljendaja Liina Kald – tel 322 9673, mobiil 528 7998
Trükitud trükikojas Trükis – Pargi 27F, Jõhvi, tel 337 2666
Trükiarv 3600. Leht ilmub üks kord kuus.
Kuulutuste vastuvõtt Roheline tn 19 E-R kell 9–16.
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.

Mälestame kallis majanaabrit
Lillit
Avaldame südamlit kaastunnet
Tema perele.

Korteriühistu Lehtse Keskuse 7 elanikud

Kõike võib tahta, karta ja loota,
seda mis tuleb, mitte keegi ei oota...

Mälestame sügavas kurbuses
LILLI MJALITSINAT

Sõbrad

